सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग,
दालन क्र.६४१, मंत्रालय (विस्तार),
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई- ४०० ०३२.
फोन नं. ०२२- २२७९३१५८. **ई-मेल :- desk१४८१.plan-mh@nic.in**

क्रमांक :- डिएपी-१०२४/प्र.क्र.२८७/का.१४८१. दिनांक :- १२/१२/२०२४

प्रति,

१) अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव,
पदुम/ वने/ सहकार/ ग्रामविकास/ मृद व जलसंधारण/ जलसंपदा/ ऊर्जा/ उद्योग/ वस्त्रोद्योग/ सार्वजनिक बांधकाम (रस्ते)/ सार्वजनिक बांधकाम (इमारती)/ गृह (बंदरे)/ गृह (पोलीस)/ पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य/ सामान्य प्रशासन/ शालेय शिक्षण व क्रिडा/ कौशल्य विकास व उद्योजकता/ उच्च व तंत्र शिक्षण/ ग्रंथालय (उ.व तं.)/ मदत व पुनर्वसन (महसूल)/ गृहनिर्माण/ वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये/ सार्वजनिक आरोग्य/ पाणीपुरवठा व स्वच्छता/ सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य/ नगर विकास/ विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागासप्रवर्ग, व इतर मागास वर्ग कल्याण/ महिला व बाल विकास/नियोजन.

२) जिल्हाधिकारी तथा सदस्य सचिव
जिल्हा नियोजन समिती (सर्व)

विषय :- जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ अंतर्गत राबवावयाच्या जिल्हास्तरीय योजनांबाबत....

संदर्भ :- नियोजन विभाग, शासन पत्र क्रमांक : डिएपी-१०२४/प्र.क्र.२८७/का.१४८१, दिनांक ०१.१०.२०२४.

महोदय/ महोदया,

जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ चे प्रारुप आराखडे तयार करण्याबाबत नियोजन विभाग शासनपत्र क्रमांक : डिएपी-१०२४/प्र.क्र.२८७/का.१४८१, दिनांक ०१/१०/२०२४ अन्वये सर्व प्रशासकीय विभागांना मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. त्या अनुषंगाने जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ अंतर्गत राबवावयाच्या जिल्हास्तरीय योजनांची यादी **"विवरणपत्र-अ"** मध्ये आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी सोबत जोडून पाठविण्यात येत आहे. सदर यादीमध्ये जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ अंतर्गत राबवावयाच्या १२४ योजनांची माहिती सादर करण्यात आली आहे.

२. जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२३-२४ करीता **"विवरणपत्र-अ"** मधील १२४ जिल्हास्तरीय योजनांचे प्रशासकीय मान्यतेचे शासन निर्णय संबंधित प्रशासकीय विभागांकडून निर्गमित करण्यात आलेले आहेत. सर्व जिल्हाधिकारी तथा सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन समिती यांच्याकडून जिल्हास्तरीय योजनांकरीता कार्यान्वयीन यंत्रणांच्या मागणीनुसार नियतव्यय ठेवतांना संबंधित जिल्हास्तरीय योजनेबाबत प्रशासकीय विभागांच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार व प्रशासकीय मान्यतेच्या शासन निर्णयास

अनुसरुन आवश्यक नियतव्यय प्रस्तावित करण्यात आल्याची खात्री करण्यात येणार आहे. जिल्हास्तरीय योजनेचे शासन निर्णय कार्यान्वयीन यंत्रणेकडे उपलब्ध नसल्याच्या कारणास्तव जिल्हाधिकारी तथा सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन समिती यांचेकडून जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ करीता नियतव्यय उपलब्ध न झाल्यास, त्याची जबाबदारी जिल्हा नियोजन समितीची न राहता जिल्हास्तरीय योजना राबविणाऱ्या संबंधित प्रशासकीय विभागाची राहील. सदर बाब मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी आपल्या जिल्हास्तरीय कार्यान्वयीन यंत्रणेला तात्काळ अवगत करावी तसेच संबंधित जिल्हास्तरीय कार्यान्वयीन यंत्रणांना जिल्हास्तरीय योजनांच्या मार्गदर्शक सूचना व संबंधित शासन निर्णय यासह निधी मागणीचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी तथा सदस्य सचिव यांना सादर करण्याच्या सूचना कृपया देण्यात याव्यात.

आपला,

(signature)

(नि.भा.खेडकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र - वरीलप्रमाणे

प्रत,

१) अपर मुख्य सचिव (नियोजन) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक
२) सहसंचालक, इ.आ.सं.के., अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, नवीन प्रशासकीय इमारत, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.
३) उपायुक्त (नियोजन) विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व)
४) जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हा नियोजन समिती (सर्व)
५) निवडनस्ती, कार्या.१४८१.

विवरणपत्र-अ		
जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ साठी निश्चित केलेली जिल्हास्तरीय योजनांची यादी.		
विभाग	अ.क्र.	जिल्हास्तरीय योजनेचे नांव
१	२	३
पदुम	१	राज्य स्तरावरील पशुवैद्यकिय दवाखाने, चिकित्सालये यांचे बांधकाम, बळकटीकरण व आधुनिकीकरण.
	२	जिल्हा परिषदांकडील पशुवैद्यकिय दवाखाने / प्रथमोपचार केंद्र बांधणे.
	३	पशुवैद्यकिय दवाखान्यात औषधे पुरविणे.
	४	कृत्रिम रेतन केंद्र / उपकेंद्र.
	५	पशुसंवर्धनासाठी प्रदर्शन व प्रचार कार्यक्रम.
	६	पशुसंवर्धनाचा विस्तार व प्रशिक्षण कार्यक्रम. (फक्त पुणे)
	७	दुभत्या जनावरांना खाद्य उपलब्धतेसाठी सुधारणा कार्यक्रम. (वैरण व पशुखाद्य विकास कार्यक्रम)
	८	एकात्मिक कुक्कुट विकास कार्यक्रम.
	९	कामधेनु दत्तक ग्राम योजना.
दुग्ध व्यवसाय	१०	एकात्मिक दुग्धविकास कार्यक्रम.
मत्स्य व्यवसाय	११	मासेमारी बंदरांच्या विकासासाठी सर्व्हेक्षण / सुधारणा.(मच्छिमारी बंदरांचा विकास करणे)
	१२	मत्स्यबीज केंद्रांचे बांधकाम, सुधारणा व आधुनिकीकरण.
	१३	मच्छीमार सहकारी संस्थांना सहाय्य.
	१४	मत्स्यसंवर्धन विकास अभिकरण.
	१५	यांत्रिकी नौकेवर अत्याधुनिक यंत्रसामुग्री बसविणे.
	१६	यांत्रिकी नौकेवर/ खोल समुद्रात मासेमारी करणाऱ्या नौकांसाठी अनुदान.
	१७	लहान मासेमारी बंदरे.
	१८	मच्छिमारी साधने (मासेमारी साधनांवर अर्थसहाय्य)
	१९	मच्छिमार सहकारी संस्थांना वीज दरात सवलत.
वने	२०	वनरोपण संवर्धन दर्जा कमी असलेल्या वनांमध्ये पुर्नरोपण करणे.
	२१	मध्यवर्ती रोपमळे.
	२२	वनसंरक्षणाची कामे.
	२३	वन्यजीव व्यवस्थापन व निसर्ग संरक्षण योजना.
	२४	संयुक्त वन व्यवस्थापन.
	२५	वन पर्यटन विकास / इको टुरीझम.
	२६	वनातील इमारती.
	२७	वनातील मार्ग व पूल.
	२८	प्राणी संग्रहालयाची कामे.
	२९	वन्य प्राण्यांनी केलेल्या पीकांच्या नुकसानीसाठी शेतकऱ्यांना भरपाई.
	३०	वनक्षेत्रातील मृद व जलसंधारणाची कामे.
	३१	ग्राम परिसर व आदिवासी विकास कार्यक्रम.
सहकार	३२	डॉ. पंजाबराव देशमुख व्याज सवलत योजना.
वस्त्रोद्योग	३३	रेशिम उत्पादन उद्योगांचा विकास.
	३४	रेशीम सूत उत्पादन अनुदान
	३५	रेशीम कोष उत्पादन प्रोत्साहनात्मक अनुदान

विवरणपत्र-अ		
जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ साठी निश्चित केलेली जिल्हास्तरीय योजनांची यादी.		
विभाग	अ.क्र.	जिल्हास्तरीय योजनेचे नांव
१	२	३
ग्रामविकास	३६	नदीवरील प्रवासी वाहतूक सुरू करण्यासाठी लॉंच खरेदीसाठी जिल्हा परिषदेला अनुदान
	३७	यात्रास्थळांच्या विकासासाठी जिल्हा परिषदांना अनुदान.
	३८	ग्रामपंचायतीला जनसुविधांसाठी विशेष अनुदान
	३९	मोठया ग्रामपंचायतीला नागरी सुविधांसाठी विशेष अनुदान (विद्युतीकरणासह)
	४०	ट्रायसेम व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था यांच्या मार्फत स्वयंरोजगारासाठी ग्रामिण युवकांना प्रशिक्षण.
	४१	इतर जिल्हा रस्ते विकास व मजबुतीकरण.
	४२	ग्रामिण रस्ते विकास व मजबुतीकरण.
मृद व जलसंधारण	४३	मृद संधारणाच्या उपाययोजनेव्दारे जमिनीचा विकास. (एकात्मिक पाणलोट विकास कार्यक्रम)
	४४	लघुपाटबंधारे योजनांसाठी भू- संपादन.
	४५	कोल्हापूर पध्दतीचे बंधाऱ्याचे बांधकाम व दुरुस्ती (० ते १०० हेक्टर क्षमतेपर्यंत)
	४६	लघुपाटबंधारे बंधाऱ्याचे बांधकाम व दुरुस्ती (० ते १०० हेक्टर क्षमतेपर्यंत)
	४७	कोल्हापूर पध्दतीचे बंधाऱ्याचे बांधकाम व दुरुस्ती (१०१ ते २५० हेक्टर क्षमतेपर्यंत)
	४८	लघुपाटबंधारे बंधाऱ्याचे बांधकाम व दुरुस्ती (१०१ ते २५० हेक्टर क्षमतेपर्यंत)
	४९	० ते १०० हेक्टर क्षमतेच्या योजनांचे सर्व्हेक्षण.
जलसंपदा	५०	पूर नियंत्रणाची कामे.
उर्जा	५१	अपारंपारीक उर्जा विकास.
	५२	सामान्य विकास व पध्दती सुधारणांसाठी विद्युत वितरण कंपनी मर्यादीतला अनुदान
उद्योग	५३	उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम
	५४	औद्योगिक सहकारी संस्थांना भागभांडवली अर्थसहाय्य.
	५५	ग्रामोद्योग वसाहती.
	५६	छोट्या उद्योगांसाठी बीजभांडवली रुपाने कर्ज
	५७	सुधारीत बीज भांडवल योजना
सार्वजनिक बांधकाम (रस्ते व इमारती)	५८	साकव बांधकाम
	५९	शासकिय निवासी इमारती
	६०	शासकिय कार्यालयीन इमारती.
गृह (बंदरे)	६१	बंदरांचा विकास व प्रवासी सुखसोयी.
	६२	बंदरालगतच्या सुखसोयी.
गृह (पोलीस)	६३	पोलीस व तुरुंग याविभागांच्या आस्थापनांमधील पायाभूत सुविधा पुरविणे आणि "Closed Circuit Television" संनियंत्रण (surveillance) यंत्रणा उभारणे व इतर उपयुक्त तंत्रज्ञान पुरविणे
गृह (परिवहन)	६४	जिल्हा रस्ता सुरक्षा उपाययोजना
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य	६५	पर्यटन विकासासाठी मुलभूत सुविधांकरितां अनुदान.
	६६	राज्यातील गड किल्ले, मंदिरे व महत्वाची संरक्षित स्मारके इत्यादिंचे संवर्धन
महसूल	६७	गतिमान प्रशासन तथा आपात्कालीन व्यवस्थेचे बळकटीकरण
सामान्य प्रशासन	६८	जिल्हा माहिती कार्यालयाचे बळकटीकरण.

विवरणपत्र-अ

जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ साठी निश्चित केलेली जिल्हास्तरीय योजनांची यादी.

विभाग	अ.क्र.	जिल्हास्तरीय योजनेचे नांव
१	२	३
शालेय शिक्षण व क्रीडा	६९	जिल्हा परिषदांच्या क्षेत्रातील प्राथमिक/ माध्यमिक शाळांची इमारत व वर्ग खोली विशेष दुरुस्ती/ स्वच्छतागृह दुरुस्ती
	७०	जिल्हा परिषदांच्या क्षेत्रातील प्राथमिक/माध्यमिक शाळांची इमारत व वर्गखोली बांधकाम/ स्वच्छतागृह बांधकाम/ दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी रॅम्प व स्वच्छतागृह बांधकाम/पिण्याच्या पाण्याची सुविधा/ शालेय स्वच्छता/ वाचनालय/ शैक्षणिक बोलक्या भिंती निर्माण करणे/ जि.प.च्या माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थीनींसाठी स्वतंत्र कक्षाचे बांधकाम/शाळेतील क्रिडांगण/ पटांगण सुविधा निर्माण करणे/ जिल्हा परिषदांच्या क्षेत्रातील प्राथमिक/ माध्यमिक शाळांना संरक्षण भिंत उभारणे.
	७१	आदर्श शाळांमध्ये विविध पायाभूत सुविधा निर्माण करणे
	७२	विज्ञान प्रयोगशाळा (Science Lab), संगणक प्रयोगशाळा (Computer Lab)/ डिजीटल शाळा, इंटरनेट/ वाय-फाय सुविधा निर्माण करणे.
	७३	व्यायामशाळांचा विकास
	७४	ग्रामीण क्षेत्रातील युवक कल्याण विस्तार कार्यक्रम
	७५	समाजसेवा शिबिर भरविणे
	७६	क्रिडांगणाचा विकास
कौशल्य विकास व उद्योजकता	७७	औद्योगीक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये यंत्रसामुग्री पुरविणे व आधुनिकीकरण करणे.
	७८	शासकिय औद्योगीक प्रशिक्षण संस्थांच्या वर्कशॉप, प्रशासकिय इमारतीसाठी जमीन संपादन व बांधकम.
	७९	औद्योगीक प्रशिक्षण संस्थेतील विद्यार्थ्यांचे वसतीगृह बांधकाम व वसतीगृहातील प्रशिक्षणार्थ्यांना सुविधा पुरविणे.
	८०	किमान कौशल्य विकास कार्यक्रम
	८१	माध्यमिक शालांत परिक्षापूर्व तांत्रिक शिक्षणाचा विकास.
	८२	अधिक दोन स्तरावरील व्यवसाय शिक्षण.
	८३	शासकिय तंत्र माध्यमिक शाळा बांधणे.
उच्च व तंत्रशिक्षण	८४	शासकीय महाविद्यालयांचा विकास
ग्रंथालय (उ.वतं)	८५	शासकीय मध्यवर्ती, विभागीय व जिल्हा ग्रंथालये स्थापना, बांधकाम व विकास (शासकीय ग्रंथालयाची स्थापना, बांधकाम व विकास)
	८६	मध्यवर्ती जिल्हा, व तालुका ग्रंथालयांना सहाय्य. (मध्यवर्ती जिल्हा व तालुका ग्रंथालयांना सहाय्य)
	८७	शासनमान्य सार्वजनिक/ ग्रामपंचायत ग्रंथालयांना सहाय्यक अनुदान (ग्रामपंचायत व इतर सार्वजनिक ग्रंथालयांना सहाय्य)
गृहनिर्माण	८८	झोपडपट्टी वासीयांचे स्थलांतर व पुनर्वसन. (डोंगर उतारावरील/ धोकादायक दरडीखाली राहणाऱ्या झोपडपट्टीवासियांच्या संरक्षणार्थ संरक्षक भिंती बांधण्याबाबत (मुंबई शहर/ उपनगर))
वैद्यकिय शिक्षण	८९	हॉस्पीटलची यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री खरेदी करणे.
सार्वजनिक आरोग्य	९०	प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठी/उपकेंद्रासाठी औषधी, साहित्य व साधनसामग्री खरेदी
	९१	प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे /उपकेंद्रांचे बांधकाम, विस्तारीकरण, देखभाल, दुरुस्ती व परिरक्षण, अग्निसुरक्षा यंत्रणा खरेदी तसेच देखभाल, दुरुस्ती, रुग्णालयांच्या इमारतींचे लेखापरिक्षण (Sturctural Audit) करणे तसेच विद्युत जोडणीचे लेखापरिक्षण (Electrical Audir) करणे, पीट बरीयल बांधकाम करणे
	९२	प्राथमिक आरोग्य केद्रांना प्रमाणकानुसार (मंजूर संख्येनुसार) रुग्णवाहिकांची खरेदी करणे तसेच देखभाल व दुरुस्ती
	९३	प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे/ उपकेंद्रांचे/ आयुर्वेदिक व युनानी दवाखान्यांचे बळकटीकरण (सोयी सुविधांमध्ये वाढ करणे)
	९४	जिल्हा परिषद दवाखाने/ प्राथमिक आरोग्य पथकांचे बांधकाम करणे
	९५	रुग्णालयांसाठी औषधे, साहित्य व साधनसामग्रीची खरेदी करणे
	९६	रुग्णालयांचे बांधकाम, विस्तारीकरण, देखभाल, दुरुस्ती व अग्निसुरक्षा यंत्रणा खरेदी तसेच देखभाल, दुरुस्ती, रुग्णालयांच्या इमारतींचे लेखापरिक्षण (Sturctural Audit) करणे तसेच विद्युत जोडणीचे लेखापरिक्षण (Electrical Audit) करणे
	९७	रुग्णालयांना प्रमाणकानुसार (मंजूर संख्येनुसार) रुग्णवाहिकांची खरेदी करणे तसेच देखभाल व दुरुस्ती

विवरणपत्र-अ		
जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०२५-२६ साठी निश्चित केलेली जिल्हास्तरीय योजनांची यादी.		
विभाग	अ.क्र.	जिल्हास्तरीय योजनेचे नांव
१	२	३
पाणीपुरवठा व स्वच्छता	९८	विंधन विहिरींवर/ कुपनलीकांवर विद्युत पंप बसविणे/ हातपंपाचे विद्युत पंपात रूपांतर करणे.
	९९	हातपंपांची व विद्युतपंपांची देखभाल व दुरूस्ती.
	१००	नलीका विहिरीव्दारे पाणीपुरवठा व जलभंजन स्त्रोत बळकटीकरण.
	१०१	जिल्हा परिषद व ग्रामपंचायतींना पाणीपुरवठा योजनांसाठी अनुदान.
नगर विकास	१०२	तिर्थक्षेत्र व पर्यटन क्षेत्राच्या विकासासाठी गिरीस्थान नगरपरिषदांना विशेष अनुदान.
	१०३	अग्नीशमन सेवा व आणीबाणीच्या सेवांचे बळकटीकरण.
	१०४	महाराष्ट्र नगरोत्थान महाअभियान.
	१०५	नागरी दलितेत्तर वस्त्यांमध्ये सुधारणा.
	१०६	विकास योजना राबविण्यासाठी नगरपरिषदांना सहायक अनुदान.
	१०७	विकास योजना राबविण्यासाठी महानगरपालीकांना सहायक अनुदान.
	१०८	विकास योजना राबविण्यासाठी नगरपरिषदांना कर्ज
	१०९	विकास योजना राबविण्यासाठी महानगरपालीकांना कर्ज
विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागास वर्ग कल्याण	११०	इतर मागासवर्ग विद्यार्थ्यांना मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्या.
	१११	इयत्ता ८ वी ते १० वी मध्ये शिकणा-या वि.जा.भ.ज.व विशेष मागास प्रवर्गाच्या मुलींकरितां सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती.
	११२	इतर मागासवर्ग विद्यार्थ्यांना शिक्षण व परिक्षा शुल्क.
	११३	तांडा विकास योजना.
	११४	वि.जा.भ.ज, विशेष मागास प्रवर्ग व इ. मा. व. करितां प्रशिक्षण.
महिला व बाल विकास	११५	महिला सबलीकरण व बालकांचा विकास
	११६	एकात्मिक बाल विकास सेवा
	११७	महिला व बाल विकास विभागाची मोठी बांधकामे
	११८	शुभमंगल सामुहीक/ नोंदणीकृत विवाह योजना
नियोजन	११९	जिल्हा नियोजन समितीचे बळकटीकरण.
	१२०	नाविन्यपूर्ण योजना.
	१२१	योजनांचे मुल्यमापन, संनियंत्रण व डाटाएन्ट्री.
	१२२	सार्वजनिक जमिनींवरील अतिक्रमण रोखण्यासाठी अशा जागांभांवती संरक्षक भिंत बांधणे.
	१२३	इतर जिल्हा योजना (महसूली)
	१२४	इतर जिल्हा योजना (भांडवली)